

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cerem drepturi

pentru

limba românească!

Al doilea punct al *programului partidului național românesc* cere ca în ținuturile locuite de Români la toate diregătorii și judecătoriile să se folosească limba românească, și în românește să se scrie protocoalele, hotărârile și poruncile ce se vor da. Ear' întrebuințarea limbii românești să nu fie lăsată în bunul plac al slujbașilor și judecătorilor, ci să se rînduească prin lege drepturile limbii noastre.

Nu credem să fie om pe lume, care să nu vadă că ceea-ce doresc Românii în punctul acesta, este sfânta dreptate, este dreptul lor lăsat de Dumnezeu, căci Dumnezeu li-a dat limba, și prin urmare și dreptul de a se folosi de ea în patria lor față cu ori și cine.

Atât este de firească cererea aceasta a Românilor, încât trebuie să te prindă mirarea, că mai sunt în țeara aceasta oameni, care 'i-se pun în cale. Durere însă, că sunt foarte mulți!

După-cum stau acăzi lucrurile, în Ardeal și în Țeara-Ungurească, pe unde Românii alcătuiesc partea cea mai mare a locuitorilor, la toate judecătoriile, la comitate, la oficiile de dare și la celelalte diregătorii până chiar și în cancelariile

notarilor comunale se vorbește și se scrie numai ungurește, ear' românește nu știe aproape nimenea, ba și cine știe nu lucră nici un singur cuvânt în românește, ci toate hotărârile și poruncile se dau numai ungurește.

Această stare de lucruri este nedreaptă, nevrednică de poporul nostru și în multe chipuri păgubitoare. De aceea partidul național a pus în programul său, că va lupta pentru dobândirea drepturilor cuvenite limbii românești.

Este nedreaptă aceasta stare de lucruri, pentr-că în toate țerile luminate, la toate popoarele cultivate e cunoscut ca sfânt următorul adevăr: *Nu poporul este în lume pentru domni deladiregătorii, ci acestia sunt pentru popor.* Ei nu sunt altceva decât slujbași plătiți ai poporului, rînduiți de lege ca să fie de folos poporului, ear' nu spre pagubă. Drept-aceea nu poporul este dator să 'i înțeleagă pe ei, ci ei sunt datori să înțeleagă poporul. Nu poporul are să le știe limba, ci ei au să știe limba poporului.

Este prin urmare o nedreptate, că la noi în țeară sute de mii și milioane de Români sunt judecați și ocârmuiți într'o limbă, pe care numai foarte puțini o înțeleg. Este o nedreptate, că limba mulțimii este nesocotită, și toate trebile se fac în limba, care este numai a câtorva slujbași plătiți din sudoarea mulțimii.

Dar' este și nevrednică această stare de lucruri. Căci este o rușine pentru noi, că limbii noastre nu 'i-se face cinstea de a slugi și ea ca limbă de diregătorie, nu într'alte și pentru alții, ci numai pentru noi și în trebile noastre. Și noi Românii dăm partea noastră de bani și de sânge pentru apărarea și ocârmuirea țerii. Și noi purtăm toate greutățile țerii, ale comitatelor și ale comunelor, ca și celelalte popoare. Și dacă avutul nostru și sângele fraților și fiilor nostri este bine primit de oamenii stăpânirii, apoi avem dreptul să cerem, ca să fie bine primită și băgată în seamă și limba noastră.

Sau doară crede cineva, că limba românească nu ar fi destul de potrivită și destul de bogată, ca să se poată face într'însa toate isprăvile, care se pot face într'altă limbă? Cine crede asemenea lucru, numai atâta dovedește, că nu cunoaște limba românească! Ear' cine o cunoaște, chiar străin fiind va mărturisi, că limba românească este atât de frumoasă, atât de dulce și de bogată în cuvinte și în forme, încât cele mai înalte gândiri ale minții omenești se pot fără greutate talmăci într'însa. Toate științele, care se învață la școlile cele mai înalte, toate învățăturile filosofilor din toate veacurile și dela toate popoarele se pot învăța și aieva se și învață și pe românește.

Și așa fiind protocoalele solgăbireilor și ale finanților să nu se poată

FOIȚA.

Să ne iubim noi înșine.

III.

Acum să privim nițel mai de pe lături, treaba cu „însoțirile de înmormântare“, de care am vorbit în „Foia“ numărului 2 al foii noastre.

Să ne întoarcem acolo de unde am mănecat.

Am zis și am rugat pe cărturarii noștri dela sate, între care mai presus de toți socotim pe preoții și învățătorii noștri, ca să lucre din răspuțeri pentru înaintarea bunei-stări la poporul nostru, și noi le vom da din când în când câte o povață.

Și am vorbit, ca de un lucru de căpetenie pentru înaintarea bunei-stări, de însoțirile de înmormântare.

Dar' ar pute să întrebe oare-cine, că prin aceea, că 'i-am dat eu omului un ajutor

bănesc, la o moarte în casă, pe care atunci îl și cheltue întreg, — 'i-am înaintat eu bunăstarea lui?

Mulțor le va părè că nu. Noi însă zicem că da! 'i-o înaintezi; nu mult de tot, dar' oricât de puțin 'i-o înaintezi.

Ca să dovedim aceasta, vom lua o pildă.

Lui Gheorghită 'i-a murit soția. Însoțire de înmormântare nu este. El a fost silit să facă o datorie de 30 fl. cu prohodul și pomenele.

Averea îi aduce lui Gheorghită în tot anul un venit regulat de 150 fl. Lui pentru toate lipsele casei peste an nu 'i trebuie însă decât câte 140 fl., deci el poate pune în tot anul la o parte 10 fl. și averea lui va crește regulat an de an cu această sumă.

Prin facerea datoriei de 30 fl. el 'și-a zădărnicit însă creșterea regulată a averii pe timp de 3 ani, ear' de era o însoțire de înmormântare, care să 'i dea ajutorul, averea lui creștea și mai departe tot așa de regulat.

Nu trebuie această pildă luată din slovă în slovă, am voit numai să dovedim cu numeri, că da, prin însoțirile de înmormântare ajuți la înaintarea bunei-stări a poporului.

Dar' nu numai aceste două foloase, că adevă, îl ajutori pe om în grabă la nenorocirea lui și că îi ajutori la ridicarea bunei-stări, ci și alte foloase mai aduc acest fel de însoțiri.

Așa spre pildă, — și credem că nu 'i va va părè nimănui că spunem ceva închipuit, — mulți preoți de ai noștri, au între poporenii lor niște dușmani foarte aprigi.

Dacă te pui să cauți, cum a ajuns duhovnicul în dușmănie cu oamenii sei, mai totdeauna vei găsi, că omului 'i-a murit în cutare ori cutare timp, soția, ori un fiu, ori o rudenie, de a cărei împregiurare a avut să îngrijască el, și n'a avut de unde plăti preotului simbria ce 'i-se cade. Duhovnicul 'i-a așteptat până la o zi numită; omul nici atunci nu 'i-a putut plăti; 'i-a dat preotul termin nou, nici atunci; poate și un al treilea termin, și nici atunci; — în urmă preotul a fost silit a

face pe românește? Este prostie a crede un asemenea lucru! Și apoi să nu uităm, că în vecinătatea noastră, în România, toate trebile ocârmuirii, comanda oștirilor și sfaturile adunărilor legiuitoare se fac numai în românește. Dacă acolo limba românească este harnică de toate acestea, pentru-ce nu ar fi și aici la noi?

Dar' mai presus de toate este păgubitoare pentru Români nesocotirea limbii românești în diregătoriile țerii. De multe-ori s'a întâmplat, că s'au luat cu Români pe la judecătoria protoale ungurești, pe care ei nu le-au înțeles, și cu toate acestea au fost siliți să le iscălească, sau să pună degetul sub ele. Închipuiți-vă câte năcazuri se pot naște din asemenea lucru! Dacă judecătorul, precum mai totdeauna se întâmplă, nu a înțeles bine ce 'i-a spus Românul, ci a scris cine știe ce la protocol, și pe urmă Românul vine tras la răspundere pentru ceea-ce nu a spus și nu a scris, dar' a fost silit să iscălească fără de a înțelege! În adevăr s'a întâmplat adese, că au ajuns bieții de Români și în temniță din pricina protoalelor astfel iscălite. Dar' dacă acestea se făceau românește, ca să le înțeleagă omul, nici o pricină nu era, căci atunci știa ce iscălește.

Dar' câte pagube au Românii noștri din pricina hârtiilor sau „pecetelor“, care li-se trimit acasă tot ungurește! La ei pe sate de multe-ori nimenea nu știe ungurește, și astfel bietul om e silit să meargă la oraș, pe la advocați, să peardă vreme și să cheltuească bani, până află ce stă într'o hârtie, pe care 'i-ar fi cetit-o copilul seu de școală, dacă ar fi fost scrisă românește.

D'apoi publicațiile, edictele și provocările, care se lipsesc de poarta judeului, însă toate sânt ungurești în sate curat românești, așa că nimenea, nici chiar judele satului nu le înțelege! Câtă pagubă se face și prin acestea, căci nu

păși cam aspru față cu datorășul seu, a avut chiar niște schimbări dure de vorbe, și de aci s'a stîrnit între dînșii o dușmănie de Doamne iartă! Din omul bun de odinioară, poporeanul s'a făcut vrășmaș al preotului, care unde numai poate îi face greutăți și îl vorbește de rău. Și cine e de vină? Dacă socoți bine; nici unul! Numai sărăcia!

Să nu mai pomenim încă de comunele unde câte un preot zice: „**nu-ți scot mortul din casă, până nu-mi plătești!**“. Cu ce ochi cantă poporeni la un așa preot, și câtă iubire îi păstrează în fundul inimii lor, — o știm și o înțelegem noi toți!

Înșoțirile de înmormântare însă, feresc pe preot și învățător de a ave astfel de neplăceri scârboase cu poporeni lor, căci cassa înșoțirii le va plăti regulat și simbriile lor, — și nici preotul cutare nu ar mai ave privilegii să zică: „**nu-ți scot mortul.**...“

După toate acestea credem, că nu se va mai afla nimeni în mijlocul cărțurilor noastre dela sate, care să nu fie pe deplin încredințați

de altceva este vorba într'însele, ci de averea și de năcazurile bieților oameni.

N'avem trebuință să mai lungim vorba. Știu sătenii noștri mai bine ca noi, cum sânt acestea, căci fiecare din ei le-a pățit. Și tocmai de aceea ne vor da cu toții dreptate, că partidul nostru național nu a avut numai dreptul, ci chiar datorința să înscrie între cele dintâu dorințe ale Românilor, că ei voesc ca limba lor să fie folosită, precum astăzi se folosește numai cea ungurească, în toate diregătoriile și la toate judecătoriile, care au de lucru cu Românii.

Să spriginim deci cu toții nisuițele partidului nostru național și să cerem sus și tare, ca limba să ne fie socotită și cinstită. — s. a. —

Să ne apărăm legea!

„Tribuna“ dela 5 Februarie st. n. vestește, că partidul național românesc în curând va lua poziție față cu legile bisericesti, pe care guvernul din Budapesta tocmai voeste să le înființeze. Comitetul central din Sibiu al partidului a și început pregătirile pentru aceasta.

După-cum dăm noi cu socoteala, partidul nostru național va lua așa poziție, că în toate cercurile din toate comitatele, unde locuiesc și Români, alegătorii români se vor întruni în adunări publice și vor hotări, că trebuie-le sau nu le trebuie legile bisericesti plănuite de stăpânire.

Dar' noi de pe acuma credem, că pretutindenea alegătorii români vor hotări că nu le trebuie acele legi. Căci nu poate fi Român care ține la neamul seu și la legea sa, ca să fie învoit cu ceea-ce guvernul din Budapesta voeste să facă. Căci eată de ce e vorba:

despre aceea, că înșoțirile de înmormântare, pe cât de ușor e de a le aduce la viață, pe atât de mare este folosul ce-l dau poporului. Dacă o comună singură, nu ar fi în stare să formeze o înșoțire, pot să se împreune două.

Înainte deci, cu Dumnezeu, și înființați atari înșoțiri pretutindenea!

De soartea fericită ori nenorocită a poporului nostru, este strîns legată și fericirea și mulțumirea celor-ce stau un pic mai presus ca poporul însuși, adică a cărțurilor; dacă noi ne vom strădui a înălța bunăstarea poporului, și a-i ușura traiul, vom dovedi că îl iubim așa precum cuvine-ni-se să-l iubim, ear' iubindu-l pe el, pe noi înșine ne-am iubit, de vreme-ce dela un popor cu bunăstare și noi vom pute primi mai mult, și el ne va și da mai mult ca unul sărac. Deci: **Să ne iubim noi înșine!**

*
Mustra de statute, care am fost fâgăduit în numărul 2, că le aducem, o dăm astăzi pe una din paginile din urmă. Prier.

Trei legi voeste guvernul să înființeze, care toate trei vor tăia afund în drepturile și în vaza bisericilor creștine. Una din aceste legi va hotări, că de acum înainte legea Jidovilor are să fie înaintea legii tot atât de îndreptățită, ca și legea creștinească. Cu alte cuvinte, în viitor Jidovii și cu sinagogile și șahterii lor, vor ave aceleași drepturi și se vor bucura de aceeași vază, ca și creștinii cu bisericile și preoții lor. Aceasta se va numi **legea despre recepțiunea Jidovilor.**

A doua lege ce guvernul voeste să înființeze, va rîndui, că matriculele sau cărțile despre nașteri și cununii să nu le mai poarte preoții, ci slujbașii mireni ai stăpânirii. Aceasta se va numi **legea despre matriculele de stat.**

A treia lege va hotări, că în viitor nu va mai fi privit de căsătorit după lege acela care se va cununa în sfânta biserică, ci numai acela, care va încheia un contract de căsătorie, precum faci contractul cu sluga și cu slujnica, tot înainte slujbașilor mireni ai stăpânirii. Aceasta se va numi **legea despre căsătoria civilă.**

Vedeți dară, că dreptate am avut, că nici una din aceste legi Români nu le pot primi. Pentru-că ce însemnează ele?

Legea despre recepțiunea Jidovilor însemnează, că acest neam de oameni, care și până acuma prea tare s'au încuibat în țeara noastră, vor fi în viitor și mai puternici, după-ce legea lor necreștină va fi pusă pe o treaptă cu biserica lui Christos. Dar' totodată biserica creștină își va perde din vază și din strălucirea ei, după-ce va fi scris în lege, că nu este mai bună și mai vrednică decât sinagoga jidovească. Noi Românii, care sântem deoparte buni creștini, ear' de alta știm și simțim atât de amar câtă pagubă ne face atotputer-

CHIUITURI.

Luați ficiori seama bine
Că și-a mea mândruță vine
Și-așa vine de gătată
Ca o clae negreblată.

Până-ce iubiam copile
Mai era ceva de mine.
Dar' de când iubesc neveste
Crește-mi barba fără veste.

Astă-vară 'mi-am rupt coasa
Cu ochii după frumoasa.

Vai de mine ce mai lele
Aseară 'i-am dat inele
Și acum e făr' de ele.

M'a făcut maica 'n coșer
Să fiu puiu de călușer,
M'a făcut maica pe noapte
Să iubesc fetele toate.

Culese de *Florian Bologa*, învățător.

nicia jidovească, nu putem primi această lege, fără de a ne face vinovați de greaua imputare, că nu ne cinstim nici biserica nici neamul.

Tot așa, ba încă și mai rău stă lucrul cu celelalte două legi, cu cea despre matriculele de stat și cu cea despre căsătoria civilă.

Dacă aceste două legi se vor înființa, vaza bisericilor și simțul creștinesc al credincioșilor va suferi scădere, ear' preoții nostri care și altcum sînt destul de săraci, vor ave mare pagubă.

Botezul și cununia sînt taine în biserica creștină. De aceea rîndueala biserică este, că botezul și cununia se le sîvîrșească preotul. Această rîndueală va fi turburată, ba poate chiar stricată, prin noua lege, și sfințenia hainelor dumnezeiești va fi pîngărită. Dacă obștia credincioșilor nu va mai fi silită să se boteze și să se cunune la preotul, căci cărțile de botez nu le va mai da preotul, ear' căsătoria va fi legitimă și fără de binecuvîntarea preotească, atunci teamă ne este, că mulți păcătoși nici nu vor mai merge la botez și la cununie, ci necredința, desfrîul și necinstirea celer sfinte se vor arăta în toate părțile. Și apoi se întreb, ce vor mai ține oamenii de taina căsătoriei, când aceasta se va pute face și fără cununie? Atunci mulți vor zice, că asemenea căsătorie nu plătește mai mult ca ori-ce contract, care se poate desface precum s'a și făcut, ear' urmarea va fi, că țeara se va umple de despărțenii, care încă nu se vor mai face la scaunul preotesesc, ci la judecătorii cu ajutorul advocaților, cu stampele și cu pecete.

Voiți, fraților români, ca și voi să pățiți de acestea? Ba se ne rugăm la Dumnezeu să ne ferească de ele!

Și apoi preoții nostri, care mai cu seamă numai după patrafir trăesc, ce vor face după-ce li-se vor lua cununiile și cărțile de botez? Câtă pagubă vor ave sîrmanii și ei!

Și în urmă mai este încă o primejdie. Matriculele și căsătoriile Românilor nu le vor mai face Români, ci oameni de ai stăpînirii, **străini de neamul și de legea noastră!** Ce le vor păsa lor de sufletul și de fericirea Românului. Grijă lor va fi, ca să scrie în protocoale János și Miklos în loc de Ioan și Nicolae, și să ajute și ei cât vor pute ca să ne facem cu toții Unguri. Căci așa se vede, că mai ales pentru aceea voește să facă guvernul legile despre care vorbim. Voește adecă să scoată pe Români de sub grijă și ocrotirea preoților și să-i de pe mîna slujbașilor sei, ca să ne pîngărească legea, obiceiurile și vicața din casele și familiile noastre!

Bine face deci partidul național, că voește să-i ridice glasul și să arete țerii și lumii, că Români nu voesc să știe de

asemenea legi deavolești și păgâne. Legile țerii iscălite de Maiestatea Sa ne dau dreptul, ca să ne adunăm și să protestăm în contra ceea-ce nu ne place. Și nouă Românilor nu ne place, ca biserica noastră să fie pusă alături cu jidovimea, nu ne place ca străinii să se amestece în legile noastre bisericesti, cu scopul mârșav ca să ne pîngărească și să ne unjurească.

Drept-aceea, când bărbații frunțași ai nostri, vor convoca pe alegătorii români ca să meargă la adunare și să-i de votul în contra acestor legi păcătoase tot Românul cu dreptul de alegător, care își cinstește neamul și legea hărăzită dela strămoși, este dator să meargă la adunare. Dacă vom merge cu toții și vom protesta hotărît și bărbătește, atunci poate-că guvernul își va trage pe seamă și nu va înființa acele legi, căci mai sînt și alții foarte mulți care nu le voesc, ear' în contra voinței țerii întregi nu se poate pune nici guvernul. Și chiar dacă s'ar pune, chiar dacă s'ar face legile bisericesti care le plănuește, noi vom ave sufletul liniștit, că s'au făcut peste voea noastră și că ne-am făcut datorința de a striga din bună vreme, că nouă Românilor nu ne trebuesc!

Sînt datori Români cu atât mai mult să-i ridice glasul, cu cât o foaie jidovească ce stă în slujba guvernului a spus mai zilele trecute, că poporul românesc este cu mult mai prost, cu mult mai neînvețat decît ca să fie în stare să facă vr'o mișcare politică. A zis mai departe, că mișcările care s'au făcut pînă acum, cu deosebire în anul trecut, nu le-a făcut poporul, ci numai niște cărturari români neastîmperați, pe care poporul nu-i înțelege și nu-i cunoaște.

Să le arătăm acuma prin purtarea noastră, prin faptele noastre, cât de mincinoși sînt cei-ce vorbesc astfel despre Români. Să le arătăm, că Românul nici-decum nu este atât de neprițit, ca să nu știe unde îl doare, și că una este cu conducătorii lui, când e vorba să-i arete durerile.

Dacă vom face aceasta, vor amuții clevetirile, și se va vedea în lumea întreagă, că poporul român își face singur politica, poporul a fost și în vara trecută cu Memorandumul la Împăratul, poporul întreg este la spatele conducătorilor sei. Ear' cei-ce altfel glăsuiesc, fie Români fie străini, sînt și rămân niște mincinoși!

Epistole despre meserii.

I.

Iubite Prietene!

Nu mai puțin de 23 de ani s'au străcurat în noianul vremilor, de când petreceam împreună. Tu erai, după-cum știi, în ajunul de a isprăvi învățătura. Mai târziu am aflat, — nu mai știi dela cine,

că te-ai popit și că din sărac ca și mine ai ajuns să-ți agonisești casă frumoasă și moșie și vite, că ai fi ducînd o vicață tignită și că ai fi avînd mare trecere la poporul ce păstorești cum și în satele dimpregiur. Și oare cu ce m'am ales eu, care pleasem în țeri străine ca să pun, vezi Doamne, vîrf „științei“ de mai înainte? De vrei tocmai să știi, îngăduie să-ți răspund în două vorbe: m'am ales cu un car de domnie și cu altul de — sărăcie lucie. Norocul, că în atîta mar de vreme, m'am dat și cu una și cu alta. Domnia ar fi cum ar fi, de sărăcie însă, fîți spun drept, bucuros m'aș scutura, pagubă numai, că nu prea știi cum? De când cu despărțirea noastră, ne-am mai întîlnit, lucru de necrezut, o singură dată, azi-toamnă, când cu venirea Ta aici. Grăbit cum erai de a Te întoarce la ai Tăi, cale de aproape o zi cu drumul de fer, știi că abia apucasem să vorbim împreună o jumătate de cias. Câte n'am fi avut să povestim unul altuia! Și îmi aduc bine aminte, tocmai Tu te jeluiai a cap de om, că ai fi așteptat cu „deosebit neastîmpăr“ (vorba Ta!) privilegiul de a sta earăși de vorbă cu mine, vechiul Tău prieten. Când colea, ce să vezi, 'mi-ai tăiat, cum se zice, vorba în gură stăruind, că „trebuie nesmintit“ se pleci. Era pe aci să-ți fac aspră muștrare, dar' m'am stăpînit vîzînd, că „neastîmpărul“ de a-ți vedea copilașii și mai ales doamna preoteasă era mai pre sus de dragostea Ta cătră prietenul de odinioară. Destul că Tu ai plecat în ruptul capului și eu am rămas cu mîngăierea îndoelnică, că ai să-ți trimiți „a bună seamă“ o epistolă „lungă, lungă“. Înadins zic îndoelnică; căci în cei 23 de ani, de când cu petrecerea noastră împreună, câte făgădueli d'al de astea n'au rămas — neîmplinite!

Nu Te vei supăra deci vestindu-ți că era să nu-ți cred ochilor, când m'am trezit deunăzi cu epistola Ta, adevărat nu tocmai lungă, dar' cu atîta mai cuprinzătoare. Aveam de gînd să-ți răspund fără amînare, numai cât să vezi, Iubite Prietene, epistola Ta a plămădit în mine gîndiri și dorințe fel și fel. Și ca să nu întind vorba îndeșert, eată că m'am hotărît să-ți dau un răspuns, la care a bună seamă nu Te vei fi așteptînd. M'am hotărît adecă să-ți răspund aici în „Foaia Poporului“. Nu 'mi-e dat să judec, dacă răspunsul este vrednic de cinstea tipăririi într'o foaie atîta de prețioasă și răspîndită ca nici una din foile românești. Hotărît însă, că întrebările puse de Frăția-Ta sînt vrednice de a fi lămurite în vederea și auzul obștiei românești, în fața țerănimii noastre, care așa nădăjduesc, va trage folos din asemenea lămuriri.

Cu îngăduința dlui redactor eată că încep dar' prin a răspunde la întrebările Tale, firește pe rînd și luînd privire mai ales la marea obștie a cetitorilor.

Zici că ai 6 copii, între care două părechi de „băieți cam folticoși și sprinteni ca prinelul, dar' altcum lați în spate, sănătoși ca mărul, venjoși la minte și în ale școalei bunișori“. Apoi de! 'mi-am zis eu: așchia nu sare departe de butuc, aducându-mi aminte de Tine. Chiar și vorba „folticos“ se nimerește. Dar' să lăsăm asemănările și să venim la adevărat.

Spuși că ai fi umblând cu gândul să dai pe unul din „cei 4 bălauri“ (vorba Ta!) la meșteșug, adaugi apoi, că puținii meseriași români pe care-i cunoști nu s'ar fi ridicat aproape nici unul alături de cei străini, ba că unii din ei ar fi rămas săraci lipiți, că s'ar fi înstrăinat chiar și de neamul și graiul lor, pribegind dintr'un loc în altul, fără căpătâiu și fiind aplecați la beție și alte deprinderi rele. După această zugrăvire posomorită mă întreb: „Ce crezi, băieții români de părinți vrednici nu s'ar pute ridica alături de meseriașii străini mai de frunte? S'au doară osândiți sunt a rămâne pururea cărpaci sărmani sau să o incurce de azi pe mâine, asemenea celor mai mulți din câți 'mi-a fost dat să-i cunosc?“

Eu unul am văzut și am pățit multe, dar' vei înțelege, Frate Dragă, că la atâtea întrebări nu-i modru să răspund cu una cu două. Aș merge earăși prea departe voind și numai să ating în pripă întreg șirul de gândiri ce mă năpădesc în fața întrebărilor Tale. Rămâne dar' să terminese vorba la câteva lămuriri, isvorite din pățaniile mele nu tocmai puține.

Ca pretutindenea așa și la noi, în fiecare comună putem deosebi mai multe feluri de oameni. Întâietate se cuvine oamenilor aieva vrednici, adevărați cinstiți, harnici, cu frica lui Dumnezeu și de obicei cu dare de mână. Chiar și ajunși pe povârnișul sărăciei, arare-ori se abat ei din calea vredniciei, în care s'au pomenit din moși și strămoși. Întâlnim apoi un rând de oameni, cum se zice, de a doua mână, de obicei săraci și une-ori îmbrânșiți sub povara necazurilor ce-i apasă.

În lupta pentru agonisirea pâinei de toate zilele, ei se codesc, alunecă când și când pe cărarea relelor deprinderi. De altcum țin și ei a fi socotiți între vrednici și cu trecere în sat și nu arare-ori isbutesc, firește mai cu încetul. Întâlnim în sfârșit un soi de oameni ici mai puținii coala mai mulțori, care apucă de mici pe căi rătăcite și une-ori se potignesc, fie că așa-i mână firea lor ușoratică, fie în urma sărăciei deservite sau a lenei înăscute, fie în urma creșterii ticăloase sau că se nărăvise cu prietenii d'alde perde-vară și tîrte-brâu. Asemenea oameni nemernici și trândavi cum sunt, și dedați astfel la beție și alte patimi și păcate, pe care nu le știu înfrâna, asemenea oameni trăesc eacă așa pe apucate, fără căpătâiu și fără rost. Și când satele nu-i mai încap ei tăbăresc, cu cățel, dar' fără purcel, în vârtegiul orașelor și apoi

una din trei: sau că se ticăloșesc și mai tare și mor în temniță sau că năcazul îi nevoeste să-și agonisească pânea ca slugi și slujnice, tăietori de lemne, păzitori de noapte, precupeți ș. c. l., sau că le zimbește norocul și apucă, te miri cum, deasupra și une-ori își strîng avere pentru sine și ai sei.

Iubite Prietene! Îngăduie să Te întreb acum eu: din cele trei feluri de oameni, arătați mai sus, care mai ales 'și-au trimis băieții la meserii până mai ieri-alaltăieri? Cărturarii și țeranii noștri fruntași? Să-ți spun eu care: mai numai oameni săraci lipiți, zilerii, sfirmarii și nu arare-ori părinții nemernici și chiar lăpădăturile isgonite din sate și grămădite la oraș. Îți poți dar' închipui, că din asemenea băieți săraci ca vai de ei și goli ca napul, adese fără leac de creștere și lipsiți de pregătirile școlare atât de trebuitoare în ale meseriei, îți poți, Frățioare, închipui, zic, că n'au putut să ese decât mai cu seamă meseriași cam de aceeași pănură, adevărați cărpaci umiliți, fără prindere și fără căpătâiu. Înadins am zis mai cu seamă; căci har Domnului, avem noi astăzi mulțori meseriași sdraveni, foarte destoinici iscușiți, plini de rîvnă națională și între ei câțiva măiestri vrednici și cu prindere bună. Avem între dinșii și un număr, ce e drept, foarte mărginit de cetățeni coala bogăți și cu vază înaintea străinilor.

Până a nu sfârși epistola de față, țin că nu strică, Frate Dragă, să-ți zugrăvesc în câteva vorbe icoana bietilor ucenici români. Fie că coliba îngustă și scundă nu mai încap droaia copiletului și sărăcia amenință cu foame și coate goale, fie că părinții, altcum înstăriți, ar dori să se mântue ieftin de grijile creșterii mai departe, fie că părinții au luat lumea în cap sau au murit, fie în urma potigनेlei în ale școalei sau mai știe și Dumnezeu cum și pentru-ce, destul că băiatul cu pricina abia prinde a ceti și scrie și apoi haida la cutare meserie. De-i place nu-i place, cine întreabă! Am cunoscut băieți, care s'ar fi potrivit de minune la școală sau la neguțatorie. Dar' inzadar. Ei au fost „înfundați“ pe la meșteri-strică. Ca să vezi băieții români alegându-și în dragă voe cutare meserie priincioasă firei și destoiniciei lor, arare-ori se nimerește.

Întrați apoi la meserii, cei mai mulți din ei sunt lăsați în grija sorții. Nefiind cine să-i miluească, să-i îmbărbăteze, să le dea povețele cuvenite și să-i ajute la vreme de nevoie, numai ce-i vezi bietii adese flămânzi, sdrențoși și murdari ca vai de capul lor, iarna sgriburind și vara asudând de alergături nesfârșite sau de poverile ce-i apasă. De ocări, pârneli și alte bătăi adese cumplite, nici că mai vorbesc. Părășiți de toată lumea și dați pradă stăpânilor de neam și graiu străin, care cearcă a le lua șapte pei, sărac lipiți și trăind mai mult pe uliți și une-ori

în tovărășie cu gozul prăpăstios al orașelor, — eată aluatul, din care s'a plămădit partea covârșitoare a meseriașilor români. Printre multele fire de seacă și neghină s'au străcurat, nu-i vorba, și câteva grăunțe de grâu curat. Da, s'au străcurat ici-colea și ucenici de ispravă curăței, bine crescuți și de părinți, care veghiază asupra lor și le stă, cerând trebuința, în ajutor cu sfatul și cu punga.

Mult ar mai fi de zis asupra stării de astăzi din trecut și de astăzi a bietilor ucenici români, dar' mă opresc, epistola fiind și așa cam lungă. Încheiu dar' pentru acum, rugându-Te să primești încredințarea dragostei ce-ți păstrează al Tău credincios prieten

Sibiu, 18 Ianuarie 1893.

D. C.

SCRISORI.

Alaripuri din Arad.

Optsprezece advocați unguri din Cluj au fost cerut dela comitetul advocaților din Cluj ca să iee în judecată pe acei advocați români din preajma Clujului — Raț, Coroianu, Mihali, — care au fost cu deputațiunea românească la Viena ca să roage pe Maiestatea Sa să se îndure de greutățile poporului nostru și să nu-l lase pradă guvernului, care ne face nedreptate peste nedreptate.

Legea dă dreptul de a se ruga de Maiestatea Sa ca și de părintele tuturor și celui din urmă om. Nouă Românilor nu ne este iertat nici să ne rugăm de Împăratul nostru. Triste zile am ajuns.

Comitetul advocaților din Cluj a ținut sfat asupra advocaților noștri și deși supărați foc pe ei, totuși nu 'și-a pierdut mințile de tot ca să le afle vină de a-i opri dela advocatură, adevărați de a le lua plugul după care trăesc, pânea de toate zilele, la ce altcum nici nu aveau drept după lege.

Advocații unguri din Arad au mers și mai departe. Aici însuși comitetul advocaților 'și-a pierdut formal mințile și a pus dintr'una sub judecată pe 4 advocați români pentru vînzare de patrie, anume pe domni Dr. Nicolae Oncu, Aurel Suciu, Petru Truța și Dr. Stefan Pop, ca să li-se iee dreptul de advocatură.

A prea grăbit însă cu urda în Turda, căci numiții domni advocați români au apelat sentența comitetului advocațional la Curie, ear' aceasta a făcut pozdării din ea, și 'i-a îndrumat pe domniile-lor domni advocați unguri să nu-și bage nasul unde nu le ferbe oala. Să nu judece pentru lucruri care nu le-a bizuit nime pe ei. Pentru cel-ce își vinde țeara, acolo sînt judecătorii, ele au drept să judece, și judecătorii tot n'au ajuns încă așa departe ca să osândească pe cei-ce se roagă de Împăratul și Regele lor apostolic.

Vorba e, că domniile-lor, cei cu musca pe căciulă, au socotit să se scape de cei mai harnici advocați români, ca să pună apoi ei raclul pe clienții Români, și pe banii acestora să facă părăzi de ale lor și să dea în bietul nostru popor, fără a fi cine să-l mai apere. Dar' a pîcopsit-o.

În zilele trecute s'a ținut și restaurarea comitetului advocaților. Până aci au fost în comitet dintre Români domni Dr. N. Oncu și Aurel Suciu, pentru harniciile lor, aleși pe vremea până-ce nu întrase ciuma goanei între advocații unguri. La noua alegere însă 'i-a

scos din comitet, căci, vezi Doamne, ei nu bat în struna străinilor, ei sînt vînzători de patrie pentru-că și-au ridicat glasul pentru poporul lor, și au ales pe alți doi Români rătăciți, crescuți cu prescură românească, pe domnii Ioan Beleş, deputatul Radnei, care și-a dat mai demult pelea guvernului, și pe Dr. George Plop, care joacă pe coarda domnilor advocați unguri, va să zică ei intră în tovărășie și dau mîna cu cei-ce ne dușmănesc și surpă pe noi. Tot sacul își află bag-seama petecul. Fie-le de cap.

Încă una și bună. Acum se împlinesc 1000 de ani de când s'au așezat Ungurii aici între noi și se pregătesc acum să sărbătorească cu părăzi mari împlinirea acelor 1000 de ani. Toți se frământă a afla fel de fel de chipuri în care să se pomenească întemplantarea aceasta mare pentru ei. Așa un oare-care domn cu numele Kovács Vincze face propunerea în foaia ungurească „Arad és Vidéke“, că Ungurii din Arad să pomenească prin aceea venirea lor, că vor ridica aici o casă de nebuni, fiind mulți nebuni în Arad. Mai potrivită idee n'ar fi putut afla nici cu opinci de fer, pentru-că într'adevăr atâtea nebunii câte se fac în Arad nu se mai pomenește nicăiri pe fața pămîntului. Onorații cetitori vor fi cunoscînd sălbatăciile de astă vară, cu care au năvălit asupra Românilor în mijlocul străzii și asupra seminarului nostru diecesan. Un fruntaș de ai noștri deloc li-a și făcut ofertul de 10 fl. pentru acest scop, doară în chipul acesta se vor fugări nebunii dintre noi și vom pute trăi în tigneală.

Doamne miluește-ne!

Sincerul.

ECONOMIC.

Ceva despre cheag. Cheagul e o materie, care se află mai cu seamă în rânze rumegătoarelor tinere, care s'au nutrit numai și numai cu lapte, precum sînt: iezi, viței, miei etc.; în cele dintău septemăni după nașterea lor primim cheagul cel mai bun.

Prin părțile noastre se gătește cheagul în chipul următor:

De obicei pe la Paști se taie iezi și li-se scot rânzele. Fără de a scoate laptele din rânză îi adaugem o mână de sare, sau fiind lapte prea puțin, mai turnăm și lapte dulce până-ce se umple. După aceea legăm sau înodăm cele două capete ale rânzei și o punem la un loc călduț — unii o pun chiar în apropierea fumului din horn — ca să se usțe. Așa rămâne până pe la Rosalii, cam 5—6 săptămăni, când cheagul e bun, adecă când îl putem întrebuița. Desfăcînd după acest timp o astfel de rânză aflăm într'însa un fel de aluat cam ca drojdiuțele, numai ceva mai virtos și cam sfărmicios, alcătuit din lapte încheat amestecat cu sare, și pe lîngă aceste și alte corpuri, care nu sînt de nici un folos, ci din contră îi dau cheagului numai o înfățișare urîtă d. p.: peri, rămășițe de iarbă etc., dacă iedul sau vițelul s'a nutrit pe lîngă lapte și cu altfel de nutreț. Cu cât mai multe amestecuri de acestea se află în cheag, cu atît mai urît apare și cu atît mai stricacios e pentru brânză.

Voind a închea lapte, purcedem în chipul următor: desfăcăm rânza tăindu-o

la un capăt, scoatem o bucată din conținut, o punem într'o ulcică în apă curată la un loc călduț, unde o lăsăm să stee de azi până mâine, ca să se moaie. După timpul acesta străcurăm cheagul, ca să oprim după cât se poate părțile murdare, îl turnăm apoi în măsură trebuincioasă în laptele de încheat.

Unii din bacii noștri își gătesc cheagul pentru fiecare zi, alții pe timp mai îndelungat. Cei dintău fac mai bine, căci au totdeauna cheag proaspăt, pe când celor din urmă ușor li-se strică înăcrindu-se etc., ce numai priincios nu poate fi.

Noi întrebuițăm ceea-ce se cuprinde în rânză.

Nu prin toate locurile și țerile însă se purcede astfel la gătirea cheagului.

În țerile acelea, în care fabricațiunea brânzii stă pe o treaptă înaltă, unde brânza e o însemnată marfă de negoț, se gătește cheagul așa: Și aici se întrebuițează rânze de iezi și miei; mai ales însă se folosesc numai rânze de viței. Cea mai mare putere închegătoare o are rânza în timpul când vițelii se nutresc numai cu lapte, va să zică până-ce sînt sugători și nu primesc alt nutreț, precum fîn, iarbă etc., așadar' în cele 4 până 5 săptămăni dintău ale virstei lor.

Îndată-ce am tăiat vițelul, îi scoatem rânza și ținîndu-o de un cap cu mîna stîngă o trecem printre degetele mînei drepte, ca să se curețe bine de rămășițele de nutreț, ce se află într'însa; apoi o umflăm suflînd în ea și legînd cele două capete o curățim de grăsimea ce se află pe părății din afară, și în sfîrșit o punem să se usțe. În ori-și-ce cas curățirea se nu o facem prin spălare cu apă; pentru-că astfel își perde rânza o însemnată parte din materia închegătoare. Rămășițele de nutreț trebuie să le îndepărtăm cu îngrijire, ca să înlăturăm putrezirea, care s'ar căsuna prin ele, stricînd astfel și rânzele. Locul unde se uscă rânzele să fie bine aerisat și nu umed, căci altfel primim un cheag muced. Asemenea e foarte bine dacă lăsăm vițelul să ajuneze vre-o 12 ore înainte de a-l tăia.

După-ce am uscat rânzele, ca să se nu se strice, le vom țină umflate la un loc bine aerisat, ear' nu așezate una peste alta.

Fiind cheagul proaspăt prea bălos, nu întrebuițăm la încheatul laptelui rânză proaspătă, ci rânză uscată în un restimp de cel puțin trei luni. Dar' earăși să nu lăsăm rânzele să se prea învechească, căci atunci își perd prea mult din puterea închegătoare, așa d. e. chiar cele de un an sînt foarte slabe.

La întrebuițare vom căuta ca rânzele să fie de o mărime mijlocie, de culoare galbenă deschisă, în lăuntru cu multe crețe; ear' dinafară netede și puțin strălucitoare, mai departe să fie uscate și străvezecioase, să nu aibă pete urite, să nu

fie înflorite sau chiar putrede și să nu aibă miros greu.

Acestea ar fi pe scurt de băgat în seamă privitor la pregătirea rânzei.

Să trecem la căștigarea cheagului din rânze.

Prin pățania de toate zilele s'a prins de veste că nu toate rânzele au aceeași putere închegătoare, ci că este între ele o deosebire oare-care pricinuită de însușirile vițelilor dela care au fost luate. Ca să primim deci un cheag cât se poate de potrivit, vom întrebuița deodată mai multe rânze.

Mai întău le spălăm pe dinafară cu apă și le punem din nou să se usțe. Tăiem apoi cele două capete și despiciăm 5—6 rânze de-alungul, le punem una peste alta și le facem un fel de cărnaț legându-l cu ața în mai multe locuri. Când avem lipsă tăiem din cărnațul acesta felii, le punem într'o ulcică și turnăm zăr sau apă peste ele, ca să topim cheagul ce se află într'însele. — S'a băgat mai departe de seamă că la o căldură cam cum e cea care o are laptele când părăsește ugerul, se topește cheagul mai curînd, mai bine și este mai puternic. Vom ține deci olcica cu feliile de rânză vr'o 24—36 de ore la un loc cald, vom îngrijii însă să se nu se încălzească prea tare sau chiar să se fearbă, căci atunci își perde cheagul toată puterea și nu-l mai putem întrebuița. După timpul acesta (după 24—36 ore) îl străcurăm cu îngrijire într'alt vas curat și acum putem întrebuița la încheat zama astfel primită. Zama ne-o vom face pentru fiecare zi anume și socotim 1 litru de apă cam la 12 grame de rânză. Asemenea vom întrebuița mai bine apă curată și moale; dacă luăm zăr, să fie mai nainte bine fert, căci altcum se nasc urmări rele asupra brânzei.

După-cum vedem este o deosebire gătirea cheagului la noi și între cea din alte țeri. Noi întrebuițăm ceea-ce se cuprinde în rânză, pe când străinii folosesc direct rânza, scoțînd din ea cheagul.

După părerea mea metoda din urmă e mai bună, căci ne dă puțință într'alte să scoatem un cheag mai curat, de cât îl avem noi astăzi. În cheagul nostru aflăm multe necurățenii, ceea-ce pot adevăr cu toții, care se ocupă cu lăptăritul.

Nu voesc însă să zic că metoda aceasta ar fi cea mai bună; își are și ea scăderile ei și de aceea s'au gândit oamenii învățați, ca să afle un nou chip de gătire și a și isbutit în anii din urmă a gati din rânză un cheag, care e foarte curat, se ține timp îndelungat fără a se strica fără a-și pierde din putere. E așa numitul cheag măiestrit, care ni-l dă Dr. Graeff în Alkmaar (Olanda) ș. a. în diferite forme: ca zamă, ca pulbere sau ca tăblițe mici rotunde. Acest cheag e cel mai bun, mai curat și mai sigur la încheat.

S. P. Barciann.

Mustra

de statute pentru „Însoțirile de înmormântare“ de care s'a pomenit în nrul 2 și în „Foița“ de azi a foii noastre, e aceasta:

Statutele

„Însoțirii de înmormântare“ din N.

§. 1. Scopul „Însoțirii de înmormântare“ din N. este: **a da ajutor în bani și a îngriji de înmormântarea cuvenită a membrilor sei.**

§. 2. Însoțirea trebuie să aibă totdeauna 300 de membri; adunarea ei va hotărî cel puțin apoi din când în când numărul, până la care are a se face primirea membrilor.

§. 3. De membru al însoțirii se primește, prin o înștiințare cu gura, ori-care cetățean din patrie, dela 16 până la 60 de ani, bărbat sau femeie, fără deosebire de stare și religione, fiind întreg, sănătos și om nepătat, care își împlinește regulat datorițele scrise în statute.

Minorenul poate fi membru al însoțirii numai cu învoirea părinților sau a tutorului seu.

Dacă cineva nu se primește în însoțire, nu 'i-se spune de ce nu se primește; hotărîrea aceasta însă se așterne adunării însoțirii.

§. 4. Fiecare membru plătește la intrare **1 florin**, pentru care primește o cărticică de membru, scrisă pe numele seu.

Membrul este îndatorat mai departe a plăti la cassa însoțirii câte **30 de oruceri** la moartea fiecărui conmembru, **în termin de 3 zile** dela în cunoștiințare.

Pentru **o întârziere de 14 zile** — numărate dela casul de moarte — se iau **3 cruceri**, ca camete de întârziere și cheltueli; ear' după **o întârziere de alta 14 zile** comitetul însoțirii are datorița a-1 face băgător de seamă pe un astfel de membru, că **poate fi șters dintre membri**, ori a-i și împărtași în scris o asemenea hotărîre despre ștergerea lui.

În hotărîrea aceasta e a se spune de ce a fost șters, membrului șters îi stă însă în drept a **apela** la adunarea însoțirii în termin de alte **30 de zile** dela primirea ei.

Membrul șters poate să-și ceară **din nou primirea, în 6 luni** după ștergere, dacă va dovedi că datorițele nu 'și-le-a putut împlini din pricina sărăciei, din lipsa vre-unui

câștig sau în urma vre-unei boale mai îndelungate, și dacă membrul, ce intră din nou, își va plăti restanța **deodată** cu înaintarea cererii sale.

§. 5. Fiecare membru are dreptul a-și trece cărticica **sa** — cu învoirea comitetului — pe numele **altuia**.

§. 6. Membrul care repășește de bună-voe, sau e cu drept șters dintre membrii însoțirii, nu mai are nici un drept a-și cere înderēt plătirile făcute până aci.

§. 7. a) după moartea fiecărui membru al însoțirii, **care 'și-a împlinit regulat datorițele**, 'i-se răspunde moștenitorului sau celui îndreptățit a ridica banii, suma statorită în **tabela** alăturată, dacă înaintează adevărîță oficioasă despre întemplantarea de moarte, precum și cărticica răposatului membru;

b) **asupra acestui ajutor în bani nu se poate cere execuție**, fiind a se întrebuița **numai** pentru înmormântarea cuvenită a membrului răposat. Comitetul are însă dreptul și datorița de a cere socoteală dela moștenitor sau dela cel îndreptățit a ridica banii, ori a îndeplini însuși toate cele-ce se țin de înmormântare.

TABELA

ajutoarelor în bani, ce le primesc în cele 300 întemplantări de moarte moștenitorii legali ai membrilor răposati, sau cei însărcinați de acestia cu ridicarea banilor, dela „Însoțirea de înmormântare din N.“, în înțelesul §-lui 7 din statute.

Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.		Numărul curent al mortului	Ajutorul în bani în valută austr.				
	fl.	cr.		fl.	cr.		fl.	cr.		fl.	cr.		fl.	cr.		fl.	cr.		fl.	cr.		fl.	cr.	fl.	cr.	
1	50	25	35	58	75	69	67	25	103	75	75	136	84	—	169	92	25	202	100	50	235	108	75	268	117	—
2	50	50	36	59	—	70	67	50	104	76	—	137	84	25	170	92	50	203	100	75	236	109	—	269	117	25
3	50	75	37	59	25	71	67	75	105	76	25	138	84	50	171	92	75	204	101	—	237	109	25	270	117	50
4	51	—	38	59	50	72	68	—	106	76	50	139	84	75	172	93	—	205	101	25	238	109	50	271	117	75
5	51	25	39	59	75	73	68	25	107	76	75	140	85	—	173	93	25	206	101	50	239	109	75	272	118	—
6	51	50	40	60	—	74	68	50	108	77	—	141	85	25	174	93	50	207	101	75	240	110	—	273	118	25
7	51	75	41	60	25	75	68	75	109	77	25	142	85	50	175	93	75	208	102	—	241	110	25	274	118	50
8	52	—	42	60	50	76	69	—	110	77	50	143	85	75	176	94	—	209	102	25	242	110	50	275	118	75
9	52	25	43	60	75	77	69	25	111	77	75	144	86	—	177	94	25	210	102	50	243	110	75	276	119	—
10	52	50	44	61	—	78	69	50	112	78	—	145	86	25	178	94	50	211	102	75	244	111	—	277	119	25
11	52	75	45	61	25	79	69	75	113	78	25	146	86	50	179	94	75	212	103	—	245	111	25	278	119	50
12	53	—	46	61	50	80	70	—	114	78	50	147	86	75	180	95	—	213	103	25	246	111	50	279	119	75
13	53	25	47	61	75	81	70	25	115	78	75	148	87	—	181	95	25	214	103	50	247	111	75	280	120	—
14	53	50	48	62	—	82	70	50	116	79	—	149	87	25	182	95	50	215	103	75	248	112	—	281	120	25
15	53	75	49	62	25	83	70	75	117	79	25	150	87	50	183	95	75	216	104	—	249	112	25	282	120	50
16	54	—	50	62	50	84	71	—	118	79	50	151	87	75	184	96	—	217	104	25	250	112	50	283	120	75
17	54	25	51	62	75	85	71	25	119	79	75	152	88	—	185	96	25	218	104	50	251	112	75	284	121	—
18	54	50	52	63	—	86	71	50	120	80	—	153	88	25	186	96	50	219	104	75	252	113	—	285	121	25
19	54	75	53	63	25	87	71	75	121	80	25	154	88	50	187	96	75	220	105	—	253	113	25	286	121	50
20	55	—	54	63	50	88	72	—	122	80	50	155	88	75	188	97	—	221	105	25	254	113	50	287	121	75
21	55	25	55	63	75	89	72	25	123	80	75	156	89	—	189	97	25	222	105	50	255	113	75	288	122	—
22	55	50	56	64	—	90	72	50	124	81	—	157	89	25	190	97	50	223	105	75	256	114	—	289	122	25
23	55	75	57	64	25	91	72	75	125	81	25	158	89	50	191	97	75	224	106	—	257	114	25	290	122	50
24	56	—	58	64	50	92	73	—	126	81	50	159	89	75	192	98	—	225	106	25	258	114	50	291	122	75
25	56	25	59	64	75	93	73	25	127	81	75	160	90	—	193	98	25	226	106	50	259	114	75	292	123	—
26	56	50	60	65	—	94	73	50	128	82	—	161	90	25	194	98	50	227	106	75	260	115	—	293	123	25
27	56	75	61	65	25	95	73	75	129	82	25	162	90	50	195	98	75	228	107	—	261	115	25	294	123	50
28	57	—	62	65	50	96	74	—	130	82	50	163	90	75	196	99	—	229	107	25	262	115	50	295	123	75
29	57	25	63	65	75	97	74	25	131	82	75	164	91	—	197	99	25	230	107	50	263	115	75	296	124	—
30	57	50	64	66	—	98	74	50	132	83	—	165	91	25	198	99	50	231	107	75	264	116	—	297	124	25
31	57	75	65	66	25	99	74	75	133	83	25	166	91	50	199	99	75	232	108	—	265	116	25	298	124	50
32	58	—	66	66	50	100	75	—	134	83	50	167	91	75	200	100	—	233	108	25	266	116	50	299	124	75
33	58	25	67	66	75	101	75	25	135	83	75	168	92	—	201	100	25	234	108	50	267	116	75	300	125	—
34	58	50	68	67	—	102	75	50																		

(va urma).

CRONICĂ.

O nouă ispravă a gendarmilor ungurești. Gazetele ungurești spun că gendarmi ungurești au făptuit o nouă ispravă știu de acelea cum numai ei știu făptui. Zilele acestea s'a făcut o spargere la banca din Chinda-mare și s'au furat toți banii câți s'au găsit acolo. Prepusul a căzut pe servitorul băncii Dușan Milcov, pe care l-au arestat. Nu l-au ținut decât o noapte închis și dimineața a fost slobozit. Dar' în ce stare!? Bietul de el: era sdrobot ca mărul de băteile și chinurile ce a trebuit să îndure toată noaptea dela acești sëlbatice fără de milă. Milcov a făcut arătare în contra gendarmilor, dar' ce folos, că legea nu-i pedepsește. Dar' nici nu e mirare aceasta într'o țeară ca a noastră, unde legea sânt gendarmii, care bat și chinuesc în dragă voe pe ori-cine le cade în mâni, fie sau nu vinovat. Ar fi timpul ca stăpânirea să iee odată măsuri în contra acestor abuzuri de putere!

Omor. Ni-se scrie din Șieghiște: În seara zilei de 15/27 Ianuarie în marginea pădurii comunei Șieghiște, în apropiere de hotarul comunei Șteiu, s'a săvârșit o faptă de tot crudă și barbară. Anume păzitorul de pădure al comunei Șieghiște, Gligor Mihuța, a fost omorât în un mod ne mai audțit. Nisce oameni au intrat cu puterea în pădure, tăind, — după-cum s'a aflat mai târziu, — opt fetani de stejar; păzitorul de pădure dând peste ei, probabil a ajuns lucrul la ceartă între el și hoții de pădure, și urmarea a fost, că acei făcători de rele l-au tăiat grumazii cu sęcurea, după-ce mai ântâiu cu sęcurea l-au tăiat în mai multe locuri în cap. Un așa lucru rar s'a mai întemplat. Cercetarea gendarmilor a dovedit că acei hoți nu au fost din comuna noastră și prin aceasta ni-a ferit comuna de multe neplăceri, păstrându-i numele bun. În urma rigoroasei cercetări în apropierea comunei Șteiu s'a aflat la un om haine pătate de sânge, deci a fost prins împreună cu alți doi. Cei prinși neagă. — Cercetarea decurge. Șieghiște, în 18/30 Ianuarie 1893. Stimător: Moise Popoviciu, preot.

Câți Țigani sânt în Sibiu? Cătră sfârșitul anului trecut stăpânirea ungurească a dat poruncă tuturor orașelor și satelor din țeară ca să facă numărătoarea Țiganilor. Aceasta deoparte ca să se știe câți Țigani sânt în toate Țerile-Ungurești, de altă parte și mai ales ca stăpânirea să aibă din ce fabrica și Unguri-Faraoni. În Sibiu încă s'a făcut numărătoarea Țiganilor și eată câți Faraoni s'au găsit: Țigani cortorari 5 bărbați, dintre care 3 erau numai așa în treacăt, 12 femei; Faraoni băștinași 225 bărbați și 227 femei. Bine înțeles, între ei sânt și puradei.

Lupii. În mai multe părți ale țerii lupii s'au înmulțit peste măsură și fac foarte multă pagubă. Nu li-e destul bietilor oameni cu gerul ne mai pomenit, mai trebuie să îndure și pagube în vite. Astfel gazetele ungurești spun că comuna ungurească Ung în comitatul Strigon (Țeara-Ungurească) a fost formal atacată de o haită de lupi, care a sfâșiat foarte multe vite. Locuitorii din comună, îngroziiți de această îndrăzneală au scăpat cum au putut prin case. Sătenii se pregătesc acum de o goană mare asupra lupilor. Zilele acestea la Dobrițin un biet om a fost mâncat de lupi. Numai capul l'i-s'a mai găsit.

Răscoală în Sêrbia. Din Țeara-Sêrbească se serie, că locuitorii din două ținuturi de acolo s'au răscolat. Pricina turburărilor e o poruncă a ministrului de răsboiu prin care se iau toate armele dela miliție, pentru-ca astfel poporul să nu poată face întrebuițare de ele cu privilegiul alegerilor pentru Scupștină (așa se numește acolo dieta țerii). Poporul nu vrea să dea armele, și astfel s'au întemplat lupte sângeroase cu gendarmeria incredințată cu strângerea armelor.

Furt de petri scumpe. În Bruxelles (orașul cel mai mare din țeara Belgiei, la Mează-noapte dela Țeara-franțoească și nemțescă) lumea nu vorbește decât despre un furt mare ce s'a săvârșit acolo acum de curând. Într'una din nopțile trecute niște ręcufăcători au intrat în casa de durmit a soției grofului de Flandra (sora regelui Carol din România) și au furat toate scumpeturile. Groful și soția sa nu erau acasă, căci se aflau la bal la curtea crăiască. Prețul lucrurilor furate sue la un milion. Se crede că argații au făcut furtul. După descoperirea furtului poliția a încungiurat toată casa și nu a lăsat să între nici să ese nime. Totodată s'a dat de știre pe la toate vămurile dela granița țerii. Până acum nu se știe abună-seamă cine anume a săvârșit furtul.

Cutremur de pământ. Din Țeara-grecească vine știrea, că în Zanto (un ostruv sub stăpânirea Greciei) a fost un îngrozitor cutremur de pământ, care a făcut pagube mari. Peste 40.000 de oameni au rămas fără adăpost. Nu a fost destul cu atâta. După cutremur au căzut ploii mari însoțite cu grindină (pe acolo acum e vară), care au făcut deasemenea multă pagubă. Bieții oameni sânt într'o stare de plâns. Mulți din ei au murit de foame. Stăpânirea grecească a luat toate măsurile de lipsă spre a veni în ajutorul nenorociților. Înșuși ministrul afacerilor din lăuntru s'a dus la fața locului.

Unde duce foamea pe om! Gazetele străine povestesc următoarea întemplare grozavă: Corabia „Thecla“ din Tinsberg se afla în drum dela Filadelfia (un oraș în America) cătră Europa. Corabia era încărcată cu petrolu (gaz). Din pricina unor furtuni mari ce au băntuit pe mare și care au isbit corabia, aceasta s'a slăbit tare și amenința a se desface în toate părțile. Corăbierii vędând aceasta, s'au hotărât să părăsească corabia în luntrițe și să caute astfel scăpare. Căpitanul, cărmaciul și alți opt corăbieri au isbutit să scape în modul acesta. Celelalte luntrițe parte s'au răsturnat și oamenii s'au înecat, parte au fost isbite de stânci și s'au sfărîmat. Nouă oameni au rămas însă în corabia cea mare, unde neavënd nici o hrană, erau chinuiți de o foame cumplită. Cinci corăbieri înnebunind au sărit din corabie în mare, vrënd mai bine să moară decât să mai fie chinuiți de foame. Astfel au mai rămas în corabie numai patru oameni. Timp de 16 zile, adecă dela 22 Decembrie până la 7 Ianuarie, acești nenorociți nu au mâncat deloc nimic. În cele din urmă unul dintre ei s'a hotărât să se jertfească pentru ceialalți. Soții sei nu s'au învoit cu aceasta, ei au hotărât mai bine să tragă sorti. S'a întemplat însă că soartea a căzut tot pe cel dintâiu. După acestea el a fost omorât și din carnea și sângele lui s'au hrănit ceialalți. Într'aceea au trecut mai multe corăbii alătura cu ei, dar' nici una nu s'a oprit. În sfârșit, spre nespusa bucurie a nenorociților, o corabie a venit drept la locul unde se aflau ei și s'a oprit. Căpitanul corăbiei l'i-a luat în corabie și l'i-a adus cu sine acasă. Bieții, erau de

jumătate nebuni când a dat corabia peste ei. Ajunși în cel dintâiu oraș din Europa, nenorociții au fost băgați în temniță pentru-că au mâncat carne de om. — Despre soartea celorlalți corăbieri care s'au dus cu luntrițele nu se știe încă nimic, dar' de bună-seamă că nu mulți din ei își vor mai vedea caminul!

Loc deschis.

Mulțumită publică.

Cu ocasiunea petrecerii din 29 Ianuarie 1893, ținută în localul școalei gr.-or. din Ofenbaia, comitetul arangiator are onorul a mulțumi și pe cale publică acelor prea stfmați domni, care au luat parte la petrecerea mai sus amintită. Și cu deosebire trimite călduroasa mulțumire prea stfmaților domni din Sălciua-inferioară și superioară, care n'au cruțat nici timpul friguros, nici nu s'au nitat la speșele ce le-au făcut, ci au venit în număr mare numai ca să participeze la petrecere, și fiindcă pe altă cale nu le putem mulțumi, încă odată îi rugăm să binevoască a primi călduroasele noastre mulțumiri.

Mai departe cu respect rugăm pe prea st. domni din Ofenbaia, care au participat la petrecere să primească mulțumitele noastre călduroase, și cu deosebire o mulțumită ferbinte trimitem st. domn Wechsler Ferenez, care s'a îndurat a ne dărui 5 ferii de vin, și pentru jertfa aceasta rugăm pe Dumnezeu ca să l'i-se întoarcă însutit.

Și în urma cu durere trebuie să spunem și aceea, că cu toate-că au fost invitați și st. domni din Lupșa și Saităș, dar' tot nu am avut onoare și norocire ca să se prezenteze nici unul.

Ofenbaia, 2 Februarie 1894.

Comitetul arangiator.

LOTERIE.

Tragerea din 4 Februarie n.

Budapesta: 62 85 60 58 45

Tragerea din 8 Februarie n.

Sibiu: 39 68 21 57 60

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Marți, 2 Februarie: *Supurul-de-jos, Ațel, Homorod, Hațeg, Jibot, Backnea.*

Joi, 4 Februarie: *Chibca, Aida-mare, Boroșneul-mare, Brad.*

Vineri, 5 Februarie: *Poiana-sărătă, Satulung (Săcele).*

Sâmbătă, 6 Februarie: *Turda.*

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 6 Febr. n.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 46.— cr. până 47.— cr., ungurești grei tineri 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușori 45.½ cr. până 46.— cr., marfă țerănească grea 45.— cr. până 46.— cr., de mijloc 48.½ cr. până 49.½ cr., ușoară 46.— cr. până 47.— cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbesști grei 46.½ cr. până 47.½ cr., transito de mijloc 46.— cr. până 47.— cr., transito ușori 45.— cr. până 46.— cr.

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu		Călind. nou		Soarele	
	Dum. Lăsat. de carne, gl. 2, sft. 2.		rês.		ap.	
Dum.	31 SS. Chiril și Ioan	12 Eulalia	7 22	5 9		
Luni	1 Febr. S. Mc. Trifon	13 Benignu	7 20	5 10		
Marți	2 (+) Întimp. D mn.	14 Valentin	7 18	5 12		
Merc.	3 S. și drept. Simeon	15 Faustina	7 16	5 14		
Joi	4 Păr. Isidor	16 Iuliana	7 14	5 16		
Vineri	5 Mc. Agatia	17 Constanța	7 12	5 18		
Sâmb.	6 Cuv. Păr. Vucol Ep.	18 Flavian	7 10	5 20		

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

Au eșit de sub tipar:

DICTIONAR
român-germân și germân-român

de

Sab. Pop. Barcianu,

odin. paroch gr.-or în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat

de

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână.
704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Partea II. Germână-română
1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Deposit general

pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin poștă 20 cr. v. a. de exemplar.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

A eșit de sub tipar:

Călindarul Poporului

pe anul comun

1893.

Cuprinsul: Călindarul astronomic și bisericesc, cu povești economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1893. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrilor. — Autoritățile bisericesci în Ungaria. — „Făr' de noroc“, novelă de Ioan Russu-Șirianul; „Femeia numai după urs nu se duce“, poveste. — *Economic:* Ceva despre pâine; Un nou pom prețios; Cât costă urina? Curățirea pălăriilor de păslă; Care găină când produce ouă multe. — *Poesii:* „Vântul“, de G. Coșbuc; „Craiul ielelor“, de Goethe, trad. de S. P-u; „Cortegiul“, de N. Țincu; „Muzica“, de N. G. Radulescu; „În copilăria mea“, de M. Grigoriadi de Bonachi; „Ca astăzi“, de Veronica Mică; „Poet și critic“, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie:* Reporter modern; Un lăudăros; Nu-i de vină; Calcă-a popă; Tiganul și iepuroaica. — Doine populare. — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Insetate.

Numai 20 cr. exemplarul.

Institut Tipografie în Sibiu.

Au eșit de sub tipar:

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tîrgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vîndare la Institutul Tipografic:

ROMÂNII LA DOBRIȚIN

sau

CONDAMNAREA Dlui Dr. V. LUCACIU,

amănunțită dare de seamă a procesului intentat dlui Dr. Lucaciu.

După raportul „Tribunei“.

Amplificat și îndreptat.

Prețul 40 cr.

A eșit tocmai de sub tipar:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Institutul Tipografic în Sibiu.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află următoarele tablouri de vîndare:

Deputațiunea română la Viena.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Vandalismul din Turda,

6 fotografii, care representă după natură casele dlui Dr. Rațiu după devastarea lor.

Prețul fiecărei fotografii 1 fl.

Românii la Dobrițin

sau

condamnarea Dlui Dr. Vasile Lucaciu.

Prețul 1 fl. 50 cr.